

A PREVENTOR OKTATÓI IDENTITÁS

DR. HABIL. CZAKÓ KÁLMÁN¹

Absztrakt

Mintát adó, kedvet ébresztő, érdeklődést felkeltő akciókkal ösztönösen is cselekszünk a kívánt állapot létrehozásáért, és megszerzett képzettségünk alapján szakmai szempontból is meg akarunk felelni a követelményeknek. Keressük a hiteles forrást, de az információkhoz jutás formális, nonformális, informális területein meghatározatlan szerepek, funkciók, oktatói identitások keverednek. Oktatókká lépnek elő a képzést indítók által megbízott előadók, sokat idézett személyek. A valóságos és a virtuális térben számtalan kezdeményezés jelenti magát preventív területen feladatok végzésére, problémák megoldására, kérések teljesítésére, kérdések megfogalmazására, kínálják magukat új információk tárházaként, új tapasztalatokhoz juttatóként, élmények biztosítójaként. A magukat preventornak nevező hatásgyakorlók korábbi képzésterületükön megszerzett diplomájuk tudásanyagára és kisebb nagyobb körben tekintélynek elfogadott személyek munkásságára építik fel tevékenységüket. Ilyen például a vagyon- és felelősségbiztosítási preventor, az életvezetési-, gyermek és ifjúsági preventor. Esetünkben felidézhetjük, hogy intézményi kurzusok, tanfolyamok, tanúsítványok, előadásorozatok jelzik azt a preventív „oktatói kínálatot”, amelyik a prevencióval kapcsolatos tudás átadásában szerepet vállalhat.

Kulcsszavak: preventor funkció, innováció, képzés, oktatói identitás

Helyzetünk

Az előadók oktatói kritériumoknak való megfelelése esetleges, szabályozatlan, ellenőrizetlen. A képzés végén kapott tanúsítvány értéke ennek megfelelően nagyon különböző. **Hiányzik** a kezdeményezők azonos célok irányában való együttműködését támogató, a sokféle csoportosulás részmondanivalóit meghaladó, a képzési rendszer egészével kapcsolt **innováció**. Megvalósítandóként tekintünk azon célokra, amelyek adott praxisterületen az egész közösség épségét és jóllétét szolgálják. Az egyéni kezdeményezéseken túl a társadalom jogrendszere által felkínált, választható és választott lehetőségként kell azokat megvalósítani. Minthogy a továbbadott tudás, a minták és a személyes szokások az egész közösségre hatnak, **a tudás gyarapítását és a magatartás alakítását** elsődlegesen preventív generációs kötelezettségnek tartjuk.

A szükséges tudás

A **tudásanyag** ismereteket és tapasztalatokat foglal magában, amelyeket a képzés során az oktató személyesen és támogató technikát használva ad tovább. A tudásanyag létrehozása, korszerűsítése, fejlesztése folyamatos feladatot jelent a képzési rendszer döntéshozói számára. Nagyon hasznos lehet a nagy mennyiségű

---

¹ Pannon Egyetem habilitált docens, czakokal@gmail.com

adat gépi feldolgozása, az ügyintézők gyorsasága, pontossága sok területen. A digitális transzformációk korszakában a képzés nagyrendszere a tudásanyag átadása szempontjából nagy változáson megy át. A képzés során az egyén által elsajátított ún. „kötött tudás” a diplomához jutás alapja. A valóság adatokkal való jellemzése fontos, azonban hiányos a személyes tartalmakat illetően, ezért csak adatokra támaszkodva a kezelhető esélyek megváltoztatásának lehetősége még korlátozott. Továbbá tény, hogy a sok részre tagolódó teljes tudás lexikonokba, kézikönyvekbe rövidítve, utalásokkal jelölve még összesíthetőnek látszik, bár tudjuk, hogy nagy hiátusokkal. Mind az oktató, mind a hallgató egyéni tanulási kapacitását meghaladja az összes létező tudásterületek tudásanyaga. A prevenció igen széles területre kiterjed. Szükség van a tudásanyag mindenki számára egyaránt fontos közös, azonos, valamint a praxisterületenként sajátos, eltérő tartalmának elkülönítésére az együttműködésre felkészítő hatékony képzés érdekében. A tudásanyagnak a korszerű, érvényes, hiteles tevékenység érdekében összhangban kell lennie a hatásgyakorlás elveivel, szabályaival és eljárásaival.

A hétköznapi, szakmai, jogi, gazdasági, kereskedelmi, magatartási, média, kormányzati, politikai stb tartalmakhoz az **információk, adatok, szavak, megfogalmazások, értelmezések, ítéletek, attitűdök, döntések** terén találjuk meg a megelőzés közös tartalmának legfőbb fejezeteit. A **személyek, szituációk, hatásrendszerek, eseményszférák, integrációs szintek, minőségek** a sajátos tartalmak legfőbb fejezeteit alkotják. A tartalom tagolt részeivel foglalkozó diszciplínák vonatkozó részeire épül a tudásanyag akkreditálható tartalma.

A képzés

A preventor funkció professzionális tartalma új akkreditálandó tartalom a személy-személy kapcsolatban megvalósítandó preventív professzióhoz. Más professzió előbbre tart, mert már van képzés az adott diploma megszerzésére. A hatásgyakorlásra való felkészítés „hagyományos képzési területei” mellett új szempont érvényesítésének eredményeként „**új képzési terület, új professzió**” létrejöttét látjuk kibontakozni.² A szocializáció személyes egyéni és közösségi folyamataival egyidejűleg a tudásátadás során a tranzakciókban tartalmak átadása valósul meg. A képzés során a résztvevők személyisége is formálódik. A hallgató professzionális felkészítése során az újabb feladatokra, új problémamegoldásokra, további tájékozási lehetőségekre, új akciókra is utalni kell amennyire lehetséges. A képzésre vonatkozó **tartalmi kritériumaink**: hiteles információk, az információk feldolgozottságának magas foka, az információk kezelésének és felhasználásának nyitott rendszere, folyamatosan felülvizsgált tartalom, a tudásanyag átadásának, a képzés módszereinek, eszközeinek, formáinak szinergiája. A képzésnek és a jogi lehetőségeknek minden professzionális kompetenciát biztosító folyamatban összhangban kell lennie. A képzés akkreditált tartalma és a megszerzett kompetencia érvényesítésének jogi szabályozása adja meg a helyes praxis garanciáját.

---

² Czako Kálmán, 2022, *A preventor*. Örökségünk kiadó, Nyíregyháza, Csillagfényben VI. kötet 162-233.

Oktatói identitás

A tudásanyag átadásának és a szocializáció folyamatának együttesében alakul ki az oktatói identitás az ellátott funkciónak megfelelően. Az oktatási funkció az integráció szintjéhez igazodik. Elfogadott formában ez az intézményi szintet jelenti. Az integrációs szintet megnevezve az identitást adó tényezőre is utalunk például nem, szerep, hely, vallás alapján. Tágabb értelmezésben az oktatás más szinteken is jelen van, például a család szintjén a szülő a gyermek első oktatója, nevelője. A megelőzés terén új a preventor professzió, amelynek létrehozásában a „preventor oktatói identitásnak” forrás jellegű szerepe van. A képzés története során a tudásanyag egyes „fejezeteinek” gyarapodását, fejlesztését követte új, elsajátítható képzési anyagok önállóodása. Az egyes képzési tárgyak oktatói tehát „**új feladatvállalók**” voltak, akik tanulmányaikhoz képest bővített, fejlesztett tudásanyagot adtak tovább. Oktatói gyakorlatuk új szemponthoz igazodva, új módszertanok, új eszközök, új formák bevezetésével változott. Ha az oktató preventor funkcióra készít fel másokat, akkor **preventor oktatói identitása** van. A képzés során a képzési célnak megfelelően, az adott területre specializált oktatók lesznek az oktatási folyamat felelős irányítói. Természetesen jó, ha a specializáció mellett más diszciplínákban is tájékozott az oktató. Az oktatói identitás részét képezi a szükséges oktatási/tanulási mód alkalmazásának képessége. Helyzethez, időtartamhoz, személyes igényekhez, közösségi kapcsolatokhoz illeszkedő formák alkalmazására van szükség az oktatás során. A tényleges oktatói identitás az emberi minőség és a birtokolható döntési jogosultság megszerzésének garanciája.

Az oktatói identitás személyes mivolta alapján nem lehet statikus, hanem csak dinamikus, szabad, értelmes, felelősségteljes. Csupán néhány utalás arra, hogy az oktatói identitásnak etikai dimenzióját sem hanyagolhatjuk el. Konfuciusz³ a társadalmi rend érdekében az emberi magatartás és munkavégzés követelményeit fogalmazta meg. Szókratész nem írásaival, hanem kérdésseltevésével ösztönözte folyamatos igazságkeresésre a hozzáfordulót. Aquinói Szt. Tamás saját eredményeit alázatosan csak egy marék szalmának⁴ nevezte, de folyamatosan fejlesztette. Erasmus⁵ az oktató fegyelmező módszerének kíméletlenségét szavá tette, maga pedig megértő és mások megértésére törekvő oktató volt. Az oktató személyes jellemzői közül fontos a türelem, a bátorító/támogató hozzáállás, a tudás közvetítésben az elbizakodottság és fölényeskedés nélküli magatartás.

Az ideális oktató, ha van olyan egyáltalán, ritka. Annak az optimumnak a közelítése a cél, ami a legfőbb kritériumoknak való megfelelés szerint adott helyzetben szükséges és elegendő a tanítás/tanulás folyamatához. Az oktatónak úgy kell a hiteles tudást átadnia, hogy azt a hallgató, a tanítvány később alkalmazni és fejleszteni tudja. A megelőző tevékenység során előrelátásra, kockázatok, esélyek megítélésére, az információk pontosítására, az adatok értelmezési tartományának megismerésére, az események és tárgyasított tudattartalmak értelmezésére, lehetséges magyarázatára van szükség ahhoz, hogy eredményes hatásgyakorlásra

³ KONFUCIUSZ (Kr.e. 551- 479) – A Föld igazságos rendjének megteremtéséhez szükségesek az erkölcs gyakorlatiasságon és alkalmazhatóságon alapuló elemei: – jóindulat, emberség, igazságosság, szertartásosság, bölcsesség, becsületesség. - <https://hu.wikipedia.org/wiki/Konfuciusz> [2022.06.10.]

⁴ <https://www.magyarKurir.hu/hirek/xvi-benedek-katekezise-aquinoi-szent-tamasrol/>

⁵ ERASMUS, Rotterdami, 1529, *De pueris instituendis*. - A gyermekek korai erkölcsös és tudományos neveléséről.

legyen esélye annak, aki preventív folyamatot irányít. Az oktatónak arra is törekednie kell, hogy a hallgató érdeklődését, elkötelezettségét, munkavégző kedvét is előmozdítsa személyes példájával.

A preventor oktatói identitás öt kritériuma: 1. az oktató legyen **kommunikatív**, 2. **kezdeményező** partner a tanítás/tanulás folyamatában, 3. **álljon készen** a haladéktalan hatásgyakorlásra, amikor szükséges, 4. legyen **hiteles** tudás birtokában, 5. ne merüljön ki, legyenek **tartalékai**, amelyeket kellő időben felhasznál.

A személy önazonossága és azonosítása természetesen két különböző dolog. A digitális identitás⁶ a technikai innovációnak a része. Számátalan területe van a digitális azonosításnak, például: piaci szolgáltatások, a piacok helyei és közösségei, játékok, szállítás és mobilitás, kis- és nagykereskedelem, utazás, egészségügyi ellátás, telekommunikáció, képzés és munkáltatás, jogérvényesítések.⁷ A mesterséges intelligencia (AI) nagy mennyiségű, pontos és gyors adatfeldolgozása a tudásanyag átadásában komoly szerepet kaphat, de a személyes önazonosság kialakításában másodlagos szerepe van. Az oktató azonosítását az oktató digitális identitása jelenti az AI számára, ami a képzési folyamat szervezésében **új képzési algoritmusok** alkalmazásával ad lehetőséget arra, hogy a személyes részvétel helyeit megjelöljük. A képzési folyamat egészében nem mindenhol, nem minden lépésnél van szükség a személyes jelenlétre ahhoz, hogy a hallgató professzionális felkészítése teljes értékű legyen. Az oktató a teljes képzési folyamatban benne van, azt átfogja, a képzés megvalósítója a képzés rendszerében neki juttatott szerep mértékében. Tehát a **preventor oktatói identitása** mellett beszélünk a preventor digitális identitásáról is. Valamely ügyintézési területre való „rácsatlakozást” a személy számára a „digitális azonosító” nyitja meg. A személy **digitális identitása** a „virtuális valóság és az új média generációja”⁸ számára fontos, de mint csalást megelőző platform fontos az egyének, az üzleti világ és a kormányok számára.⁹ A digitális ügyintézésekre való személyes rácsatlakozás területei: pénzügyi szolgáltatások, játék, kereskedelem, egészségügy, képzés és foglalkoztatás, piacok és közösségek, szállítás és mobilitás, utazás, telekommunikáció, jogi intézkedés. Nem más, a képzők oktatói identitása, kompetenciája garantálja a képzés hiteles tartalmát.

Innováció: preventorok a hatásgyakorlás területein

1. A **személy** hatásgyakorlása a folyamatoknak, a résztvevő személyeknek és a létező viszonyoknak a megváltoztatására terjedhet ki adott időtartományban.
2. A szakmákra vonatkozó közös tudásanyag alapozza meg adott szituációban a résztvevők **együttműködését**.
3. Új professzió a preventor professzió, önálló funkciója van, mint bármely más **önálló jogosultsággal** működő professzió. A képzés során megszerzett diploma elismerést jelent, annak a feltételezésnek a kifejezése, hogy a munkája során

⁶ A digitális identitás: ID – azonosító, személyi igazolvány, IP internetes protokoll cím, egyedi hálózati azonosító

⁷ <https://preventor.com/preventors-playground> [2022.06.12.]

⁸ https://mediakutato.hu/cikk/2008_01_tavasz/06_virtualis_valosag_uj_media [2022.06.12.]

⁹ <https://preventor.com/> [2022.06.10.]

felkészült személy valóban képes a tudás felhasználására, és ezért a jog megadhatja a tényleges jogosultságot a tevékenységhez.

4. Aktuálisan **sok szerepben** megjelenhet, valamely változtatási folyamat adott szakaszában lehet promotor, mediátor, coach, facilitátor, animátor, koordinátor, korrepetitor stb.

5. A preventor funkció létrehozása **szükségszerű innováció**. A háborúk, éhínség, korrupció, népesedés, kisebbségek, járványok, visszaélések, népességrobbanás, szegénység, üldözések, woke, pc, ideológiák, mozgalmak, stb. korában a hatásgyakorlás felkészült személyek képzését követeli. Gondoljunk arra, amit a fogalmak tartalmának megváltoztatása, szavak értelmezésének módosítása, a dekonstrukciók használata okoz a kommunikációban, közbeszédben, a jogi, politikai, gazdasági területeken. Minden szóért, értelmezésért, fogalmazásért meg kell küzdeni. Az érzelmek és indulatok, a tárgyalások, társadalmi törekvések, csoportos megnyilvánulások, a magatartás és beszéd manipulálása, stb. a megelőzés eseteivel kapcsolatos, például amikor egy nem kívánt állapotot akarunk elkerülni. Ugyanakkor a megelőzéshez azok az új állapot létrehozására irányuló fejlesztő, utat nyitó, mintát adó, irányító, integráló hatásgyakorlások is szükségesek, amelyek a tapasztalatra, az előrelátásra, a belátásra és az esélyváltoztatásra épülnek.

Minthogy preventor funkcióra szükség van a társadalom működése, épsége érdekében, olyan oktatókra még inkább szükség van, akik a tudásanyag tartalmát képesek **átadni, fejleszteni, új funkciókhoz alkalmazni**, akik az emberi méltóság szolgálatába állított preventív tevékenységet a képzés által **fönntarthatóvá teszik**.

Felhasznált irodalom

XVI. *Benedek katekézise Aquinói Szent Tamásról.*

<https://www.magyarokurir.hu/hirek/xvi-benedek-katekezise-aquinoi-szent-tamasrol/>

Czakó, Kálmán (2022): A preventor. In: *Csillagfényben VI. kötet* Nyíregyháza: Örökségünk kiadó. 162-233. o.

Fehér, Katalin (2022): A virtuális valóság és az új média generációja. *Médiakutató* (9)1, 83-94. o.

THE PREVENTION EDUCATION TEACHER'S IDENTITY

DR KÁLMÁN CZAKÓ

We may act instinctively when we want to reach the desired conditions, by performing actions that set an example, inspire enthusiasm and arouse interest, Based on our previously acquired qualifications, we want to meet requirements from a professional point of view. We keep looking for an authentic source, but during the formal and informal ways of accessing information we find a mixture of undefined roles, functions and teacher's identities. Lecturers invited by the organizers of the training and people who are quoted a lot will become teachers. In the real and virtual space, countless initiatives present themselves to carry out tasks, solve problems, fulfill requests and formulate questions in a preventive way.

These initiatives are considered as repositories of new information and providers of new experiences. The activities of influencers who call themselves preventors are based on the knowledge material of their qualifications obtained in their previous field of training and on the work of persons accepted as authorities in a larger or smaller circle.

Since preventive function is necessary for the proper functioning and integrity of society, there is a huge need for teachers who are able to transfer, develop and apply the knowledge material to new functions, and who can make the preventive activity (which is at the service of human dignity) sustainable through training.

Keywords: preventive function, innovation, training, teacher's identity